

Maharal Of Prague On The Parashah

Parashat Yitro 5780

R' Yisroel Meir Rosenzweig - enrosenzweig@gmail.com

Under The Mountain

1. **Rashi** [1040–1105, France], **Shemot 20:1** [<http://rashialhatorah.org> Translation]

בתחתית ההר. לפי פשוטו ברגלי ההר; ומדרשו שנתלש ההר ממקומו ונכפה עליהם כגיגית (שבת פ"ח):

הר בתחתית AT THE NETHER PART OF THE MOUNTAIN – According to its literal meaning this signifies "at the foot of the mountain". But a Midrashic explanation is, that the mountain was plucked up from its place and was arched over them as a cask, so that they were standing beneath (under) the mountain itself (Mekhilta d'Rabbi Yishmael 19:17:2; Shabbat 88a).

2. **R' Yehudah Loeb - Maharal** [1785 - 1865, Poland, Czech Republic], **Gur Aryeh, ibid.**

שנתלש ההר וכו'. בפרק רבי עקיבא (שבת פח.) הקשו התוספות (ד"ה כפה) הרי כבר אמרו "נעשה ונשמע" (להלן כד, ז), ולמה הוצרך לזה, ותרצו התוספות דשמה היו חוזרים בהם כשראו האש הגדולה, שיצאתה נשמתם (שבת פח.). ואין דעתי נוחה בפירוש זה לעשות כל זכות ישראל שהקדימו נעשה לנשמע - לאין, שיחזרו מזכותם הגדול, שהוא לדורי דורות, ואולי התוספות סבירא להו דכיון דמחמת יראה חזרו להם, לא נחשב לחזרה למעט זכותם.

אבל העיקר הפירוש אשר נראה פשוט, כי כפה עליהם ההר כגיגית לומר 'אם לא תקבלו התורה, שם תהא קבורתכם' (שבת פח.) לומר כי התורה היא הכרחית לקבלה, ואם לא יקבלו התורה - שמה תהא קבורתם. וידוע, כי דברים המוכרחים להיות הם חשובים במעלה יותר, שאי אפשר מבלעדם, ואין קיום לנמצא בזולתם. לכך כפה עליהם ההר כגיגית להודיע מעלת התורה, שאי אפשר מבלעדה כלל. ואם לא היה עושה זה, היו אומרים כי התורה אין הכרחית לעולם, רק ברצון קבלו עליהם, ואם לא קבלו - לא היו צריכין. לכך היה השם יתברך מפתה ומרצה אותם קודם, וכאשר ראו שעיקר נתינתה על ידי כפיית ההר, היו מוכרחים לומר כי נתינתה מוכרחת, שאין להם קיום זולתה. ולכך הביא שם (שבת פח.) על המאמר זה "ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי" (בראשית א, לא), ה"א יתרה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, שאם לא יקבלו ישראל את התורה יחזור העולם לתוהו ובוהו. וזה המאמר בא לפרש למה כפה עליהם הר כגיגית, לומר כי נתינת התורה היא מוכרחת.

ואפילו הכי קאמר רבא שם (שבת פח.) 'מכאן מודעה רבה לאורייתא', פירוש שהיה מכריח אותם לקבל התורה, אף על גב דלפי זה לא חזרו מן "נעשה ונשמע", סוף סוף בשעה שקבלו התורה היו מוכרחים, וכיון שהיתה קבלתם בהכרח, יש כאן מודעה רבה לאורייתא. וקאמר ד'הדר קבלו עליהם בימי אחשורוש', דכתיב (אסתר ט, כז) "קיימו וקבלו", 'קיימו מה שקבלו כבר'. פירוש, שהיו מקבלים עליהם מצוה אחת ממצוות התורה, דהיא קריאת מגילה, ואף על גב דאין כאן אונס, והם מעצמם קבלו עליהם, וכיון דהם מעצמם הסכימו לעשות מצוה זאת, (ו) זהו קבלת כל התורה, שאין יוסיפו עוד מצוה - אם הראשונים הם מוכרחים עליהם, לפיכך קבלת קריאת המגילה הוא קבלת התורה ברצון.

ואם לא היה זה, היה מודעה רבא לומר כי קבלת התורה בהכרח, והדברים המוכרחים אינם בעצם. ולפיכך אם היו עוברים התורה יוכלו לומר כי אין התורה ראוי להיות לישראל בעצם, כי הדברים המוכרחים אינם בעצם, ואחר שהתורה אינה בעצם להם, אם כן אין התורה ראוי להם מצד עצמם. ואין חדוש אם יעברו התורה, שאם אין האבן עומד באויר - אין חדוש, מפני שאין טבעו לעמוד שם, והוא עומד לשם בכח ההכרח. וכאשר חדשו ישראל מצוה אחת מן המצוות, אז נראה כי התורה לא היה באונס כלל ודבר הכרחי, רק כי התורה להם בעצם גם כן. ואף על גב שהיו מוכרחים תחלה, זה כמו שאמרנו למעלה, כי אי אפשר זולת זה, אבל התורה גם כן מצד שישראל ראוי להם התורה מצד עצמם, הרי התורה לישראל מצד הנותן שרוצה בזה, ומצד המקבל שהם ישראל. וזה נראה כאשר קבלו עליהם מקרא מגילה, הנה התורה להם מצד עצמם, ואין לומר שהתורה הוא אינו לישראל רק מצד הכרחי, והבן זה. כך פירוש דברי חכמים.

ואף על גב דגם מגילת אסתר ברוח הקדש נאמרה, ואין שייך בזה דהם קבלו מעצמם, פירוש, דברו הקדש נאמרה שהוא יתברך מסכים על ידי קבלתם, שאם יקבלו הם - הוא יסכים עמהם, אבל סוף סוף התחלה לקבלה הוא מעצמם. וכן דרש התם (מגילה ז.) "קיימו וקבלו" (אסתר ט, כז) קיימו למעלה מה שקבלו למטה, נמצא כי התחלת המצווה הוא בידם היה. ובמדרש רות, ג' דברים עשו בית דין של מטה והסכימו עמהם בית דין של מעלה; שאילת שלום בשם, ומגילת אסתר, ומעשרות. וכאשר קבלו עליהם מגילת אסתר, שגם מגילת אסתר מן הכתוב כמו שדרשו ז"ל, היו הם מקבלים את התורה מדעתם. ורש"י פירש שם (שבת פח.) מפני אהבת הנס קבלו עליהם את התורה. קשה מאד פירושו, והלא נסים הרבה נעשו לישראל, וזהו הפירוש האמיתי.

All Together Now!

3. **Rashi** [1040–1105, France], **Shemot 20:1** [<http://rashialhatorah.org> Translation]

את כל הדברים האלה. מלמד שאמר הקב"ה עשרת הדברות בדבור אחד, מה שאי אפשר לאדם לומר כן, אם בן מה ת"ל עוד אנכי ולא יהיה לך? שחזר ופרש על כל דבור ודבור בפני עצמו (שם):

הלא ALL THESE WORDS את כל הדברים האלה – This statement (that G-d spoke all these words) tells us that the Holy One, blessed be He, said all these words in one utterance, something that is impossible to a human being to do — to speak in this manner. Now if this be so, why does Scripture again say the first two Commandments, לא יהיה לך and אנכי? But the explanation is that He repeated and expressly uttered each of these two commandments by itself (Mekhilta d'Rabbi Yishmael 20:1:1).

Tosafot's answer doesn't satisfy the Gur Aryeh

The necessity of Torah

Even still, this forced acceptance is a way out...

Willing acceptance

That which is forced is not intrinsic

The Torah is intrinsic to the Jews

Megillah is sourced in Ruach HaKodesh but is still considered a willing acceptance

1 **מלמד שאמר הקב"ה כל עשרת הדברות בדבור אחד כו'.** ואף על גב שלא הבינו בדבור זה כלום, אמרם בדבור אחד, לומר כי כל התורה ענין
2 אחד ודבור אחד, שהרי כל התורה הם יוצאים מעשרת הדברות, כמו שיתבאר בפרשת משפטים, ואלו עשרת הדברות נאמרו בדבור אחד, הרי
3 כל התורה דבור אחד. ונפקא מיניה בזה, שאם אמר ש'כל התורה כולה מן השמים, חוץ מפסוק זה שאמרו משה מעצמו', הוא בכלל "כי דבר
4 ד' בזה" (במדבר טו, לא), וכופר בכל התורה, כי מאחר שכל התורה כולה דבור אחד הוא, ואין זה בלא זה, דהיא כמו נקודה אחת, ואין לה
5 מקצת, ואם כופר במקצת - הוא כופר בכל התורה. וכן איתא בפרק חלק (סנהדרין צט.).
6 ועוד יש בזה במה שאמר 'כל עשרת דברות בדבור אחד נאמרו', הוא מורה על המעלה הגדולה של תורה, שהדבר הזה נראה ונודע, שכל עוד
7 שיתרחק הדבר מלמעלה ויבוא לעולם התחתון - יתפרד ויתחלק, כי העולם העליון נקרא עולם האחדות, וכל שקרוב אל השם יתברך, הוא
8 האחד האמת, הוא יותר באחדות. שעולם הזה השפל, הרחוק מאתו יתברך, הוא עולם הנפרד. והתורה ניתנה מפיו יתעלה, ואין דבר קרוב
9 אל האחד רק התורה. ולפיכך ניתנה התורה מפיו בדבור אחד לגמרי, לפי שראוי אל התורה האחדות לפי מדריגת מעלתה. ולכך נאמרו
10 העשרת דברות בדבור אחד. וזהו הפירוש האמתי כאשר תבין, והוא אמת:

The Torah is complete
unity

The closer something
is to Hashem, the
closer it is to unity